

Informace ze zdravotnictví Jihočeského kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

České Budějovice
1.8.2006

7

Tuberkulóza a respirační nemoci - činnost oboru v Jihočeském kraji v roce 2005

*Tuberculosis and Diseases of the Respiratory System - Activity in Branch
in the Jihočeský Region in 2005*

Souhrn

Informace ze zdravotnictví kraje o činnosti oboru tuberkulózy a respiračních nemocí v Jihočeském kraji v roce 2005 obsahuje údaje o ambulantní péči v členění podle druhu zdravotnického zařízení a podle území z oblasti personálního zajištění a činnosti, dále údaje o dispenzarizovaných osobách pro vybrané diagnózy. Informace je doplněna přehledem základních ukazatelů lůžkové péče v nemocnicích.

Summary

Information on health service activity in the branch of tuberculosis and diseases of the respiratory system in the Jihočeský region in 2005 contains data about out-patient care concerning personnel capacity and activity by type of establishment and by districts of the region, data about patients followed up for selected diagnoses. Basic indicators on in-patient care in hospitals supplement the information.

Ambulantní péče

Péči v oboru tuberkulóza a respirační nemoci (TRN) poskytovalo v roce 2005 v Jihočeském kraji stejně jako v minulém roce 19 pracovišť. K 31. 12. 2004 pracovalo v oboru 13,93 lékařů a 26,55 zdravotnických pracovníků nelékařů s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu (ZPBD). Meziročně se počet lékařů snížil o 1,03 úvazku, počet ZPBD se téměř nezměnil. Na 100 tisíc obyvatel v kraji připadlo 2,2 lékařů (ČR 3,3).

Celkový počet ošetření – vyšetření (dále jen ošetření) se ve srovnání s předchozím rokem zvýšil o 4,2 %. Zatímco republikový průměrný počet ošetření za rok na jednoho lékaře se v posledních třech letech téměř nezměnil, v kraji měl tento ukazatel rostoucí trend. V roce 2005 vycházelo v průměru na jednoho lékaře o 12 % ošetření více než v roce 2004. Na jednoho lékaře a den připadlo 32,7 ošetření (v ČR 28,4 ošetření; za předpokladu 220 pracovních dnů v roce). Nejvytíženější byli lékaři v okrese Prachatice, nejméně vytížení byli lékaři v okrese Český Krumlov.

Proti tuberkulóze bylo v kraji očkováno 7 890 osob. Nejpočetnější skupinou byly jedenáctileté děti (tři čtvrtiny očkovaných). Komplikace po vakcinaci nastaly u 1 % očkovaných osob. Ke komplikacím docházelo převážně u dětí do 6 týdnů věku; vyskytovaly se u těchto dětí s pravděpodobností 4,6 %.

Ambulantní pracoviště TRN evidovala celkem 2 259 osob se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou nebo jinou mykobakterií, z toho 1,2 % byly děti. Počet osob

se zvýšeným rizikem onemocnění TBC nebo jinou mykobakteriózou se proti předchozímu roku snížil, pokles byl dán úbytkem počtu osob v kontaktu s bakteriologicky ověřenou tuberkulózou nebo jinou mykobakteriózou. Počet těchto osob poklesl významně v okresech Český Krumlov, Jindřichův Hradec a Tábor, naopak k nárůstu došlo v okrese Strakonice.

Pro vyšší riziko onemocnění plicní rakovinou bylo sledováno 6 737 osob. Většinou se jednalo o silné kuřáky (89 %). Vedle kuřáků s vysokým konzumem cigaret (20 a více cigaret denně po dobu 20 let) sem patřily osoby s profesionální expozicí kancerogenů (10,4 %) a v nepatrném zastoupení osoby s dysplastickými buňkami ve sputu.

Ze všech krajů ČR byl po přepočtu na obyvatele v Jihočeském kraji nejnižší celkový počet případů dispenzarizace pro netuberkulózní onemocnění dýchacího ústrojí (součet dispenzarizovaných osob za všechna sledovaná onemocnění). Nejčastější příčinou dispenzarizace byla v kraji i v ČR chronická obstrukční plicní nemoc (CHOPN); na 10 tisíc obyvatel připadlo v kraji 135, v ČR 230 případů dispenzarizace. CHOPN byla v roce 2005 nově zařazena do sledování (dříve byly sledovány zvláště chronická bronchitis a emfyzém plic). Druhou nejčastější příčinou dispenzarizace bylo astma bronchiale (v kraji 107, v ČR 136 případů na 10 tisíc obyvatel). Na třetím místě byla zánětlivá onemocnění plic (v kraji 18, v ČR 41 případů na 10 tisíc obyvatel). Mezi nemoci se zřetelnou převahou mužů patřily zhoubné novotvary dýchacího ústrojí, zánětlivá onemocnění plic, pneukoniózy, nenádorová onemocnění pohrudnice, nemoci plicního oběhu a následky oběhových změn. Výrazná převaha žen byla u sarkoidózy. Děti byly většinou dispenzarizovány pro diagnózu astma bronchiale.

Lůžková péče

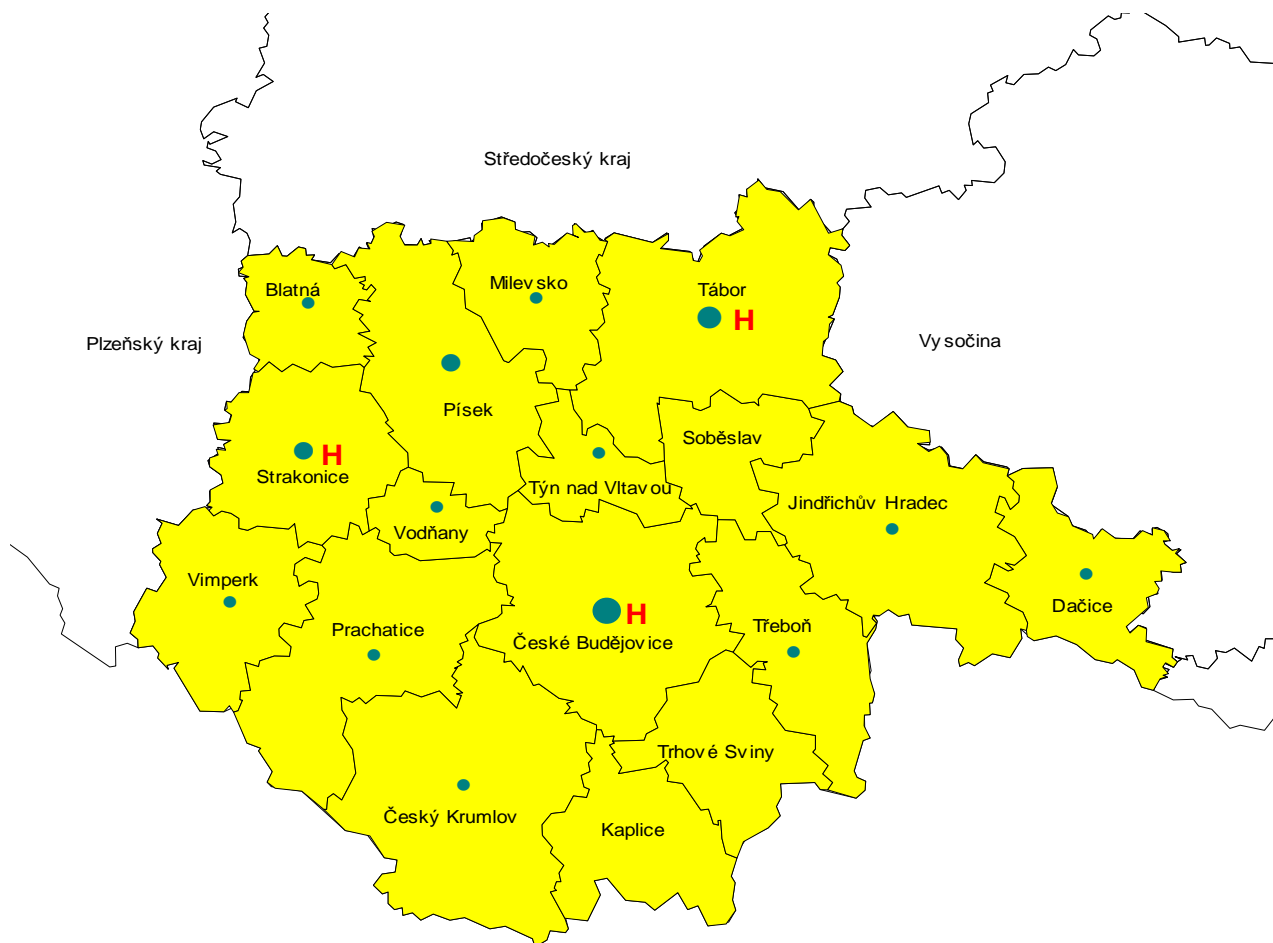
Lůžková péče v oboru TRN byla pacientům k dispozici stejně jako v minulém roce na 4 nemocničních pracovištích. Počet lékařů se ve srovnání s rokem 2004 zvýšil o 2,74 lékaře (o 27 %), počet ZPBD se zvýšil o 0,5 úvazku sestry u lůžka (nárůst počtu ZPBD o 1 %). Průměrný počet lůžek se snížil o 3 %. Průměrný denní stav obsazených lůžek na jednoho lékaře poklesl o třetinu. Počet hospitalizovaných pacientů se nepatrně zvýšil. Průměrná ošetrovací doba se proti předchozímu roku zkrátila o 2,1 dne.

Zpracovala: RNDr. Marie Kletečková
ÚZIS ČR, Jihočeský krajský odbor
Žižkova 12/309, 370 01 České Budějovice
tel.: 387 718 347, e-mail: holomelova@uzis.cz, <http://www.uzis.cz>

Poznámky:

1. Zdrojem údajů jsou výkazy o ambulantní činnosti zdravotnického zařízení pro obor tuberkulóza a respirační nemoci (TRN) a výkazy o lůžkovém fondu zdravotnického zařízení a jeho využití. Formuláře výkazů a pokyny pro jejich vyplnění jsou vystaveny na internetových stránkách www.uzis.cz [NZIS/Výkazy 2005]. Oba druhy výkazů jsou součástí Programu statistických zjišťování Ministerstva zdravotnictví České republiky.
2. Všude, kde se uvádějí počty pracovníků, se jedná o přepočtené počty, tj. o součty úvazků včetně smluvních pracovníků.
3. Členění do okresů vychází z umístění sídla zdravotnického zařízení vykazujícího činnost, ne z trvalého bydliště pacienta.
4. Informace o činnosti oboru tuberkulóza a respirační nemoci v předchozích letech jsou dostupné na internetových stránkách ústavu v části Rychlé informace.

**Mapa poskytovatelů zdravotní péče v oboru TRN
s vyznačením správních obvodů obcí s rozšířenou působností
(stav k 31. 12. 2005)**

● ambulantní péče (velikost symbolu je úměrná počtu pracovišť v obci)

H lůžková péče

Značky v tabulkách:

Ležatá čárka (-) na místě čísla značí, že se jev nevyskytl.
Ležatý křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů.

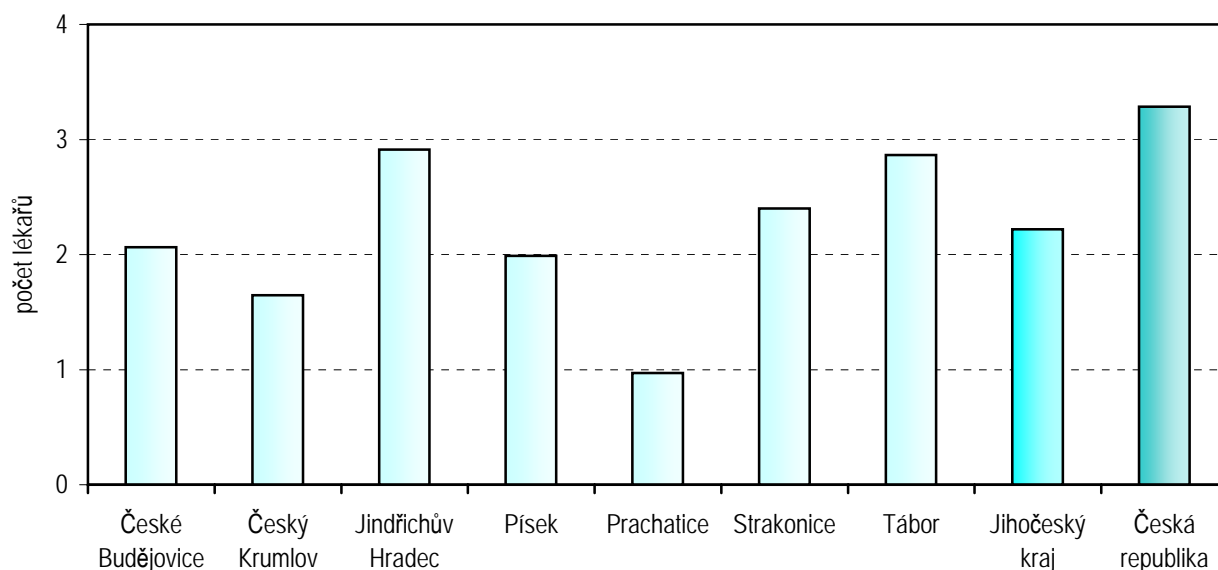
Personální zajištění a počet ošetření - vyšetření v ambulantní péči podle druhu zdravotnických zařízení a podle území

	Počet ZZ a pracovišť	Počet pracovníků ¹⁾			Počet ošetření - vyšetření			
		lékařů	skladba lékařů v %	ZPBD ²⁾	celkem	z toho očkování BCG	skladba ošetření v %	na 1 lékaře
podle poskytovatele péče								
Ambulantní část lůžkových ZZ	7	4,07	29,2	12,31	28 433	2 540	28,4	6 986,0
Samostatné ordinace lékařů specialistů	7	6,73	48,3	9,34	40 533	3 431	40,5	6 022,7
Ostatní ambulantní ZZ	5	3,13	22,5	4,90	31 179	1 919	31,1	9 961,3
podle území (okresy, kraj, ČR)								
České Budějovice	5	3,73	26,8	5,64	31 260	1 610	31,2	8 380,7
Český Krumlov	1	1,00	7,2	1,40	2 328	605	2,3	2 328,0
Jindřichův Hradec	3	2,70	19,4	4,90	18 207	1 167	18,2	6 743,3
Písek	2	1,40	10,1	3,64	11 988	1 217	12,0	8 562,9
Prachatice	2	0,50	3,6	3,00	5 552	661	5,5	11 104,0
Strakonice	4	1,67	12,0	4,17	12 990	955	13,0	7 778,4
Tábor	2	2,93	21,0	3,80	17 820	1 675	17,8	6 081,9
Jihočeský kraj	19	13,93	100,0	26,55	100 145	7 890	100,0	7 189,2
Česká republika	305	336,87	x	670,02	2 105 120	102 557	x	6 249,1

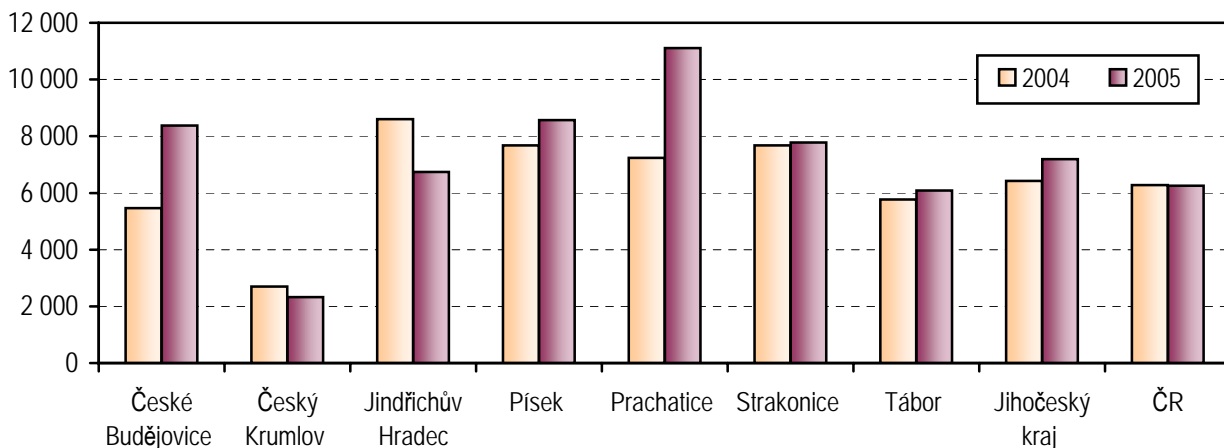
¹⁾ Součet úvazků včetně smluvních

²⁾ ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu dle zákona č. 96/2004 Sb., o nelékařských zdravotnických povoláních § 5 - § 21

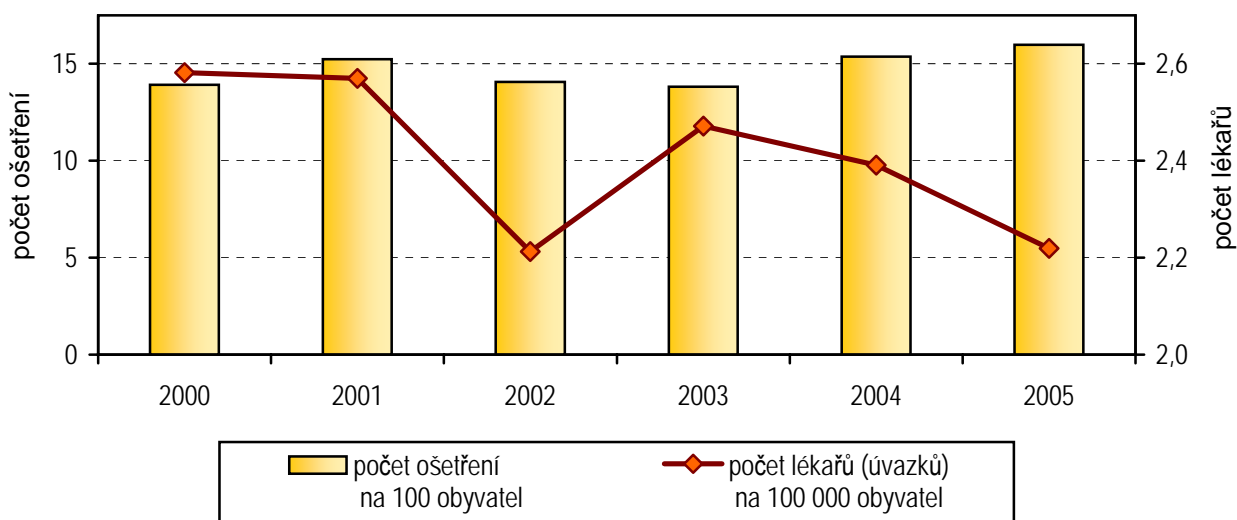
Počet lékařů v přepočtu na 100 tisíc obyvatel v okresech, kraji a ČR (stav k 31. 12. 2005)

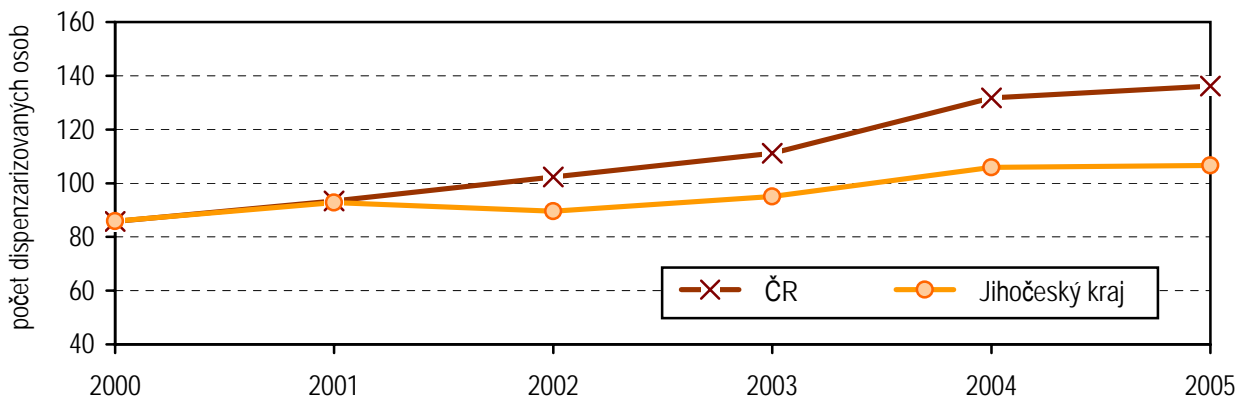
**Počet ošetření - vyšetření za rok na 1 lékaře v oboru TRN
v letech 2004 a 2005 v okresech, kraji a ČR**

**Vývoj počtu ošetření a počtu lékařů v oboru TRN
v přepočtu na obyvatele Jihočeského kraje**

**Vývoj počtu dispenzarizovaných pacientů
pro astma bronchiale v přepočtu na 10 000 obyvatel
na pracovištích TRN**

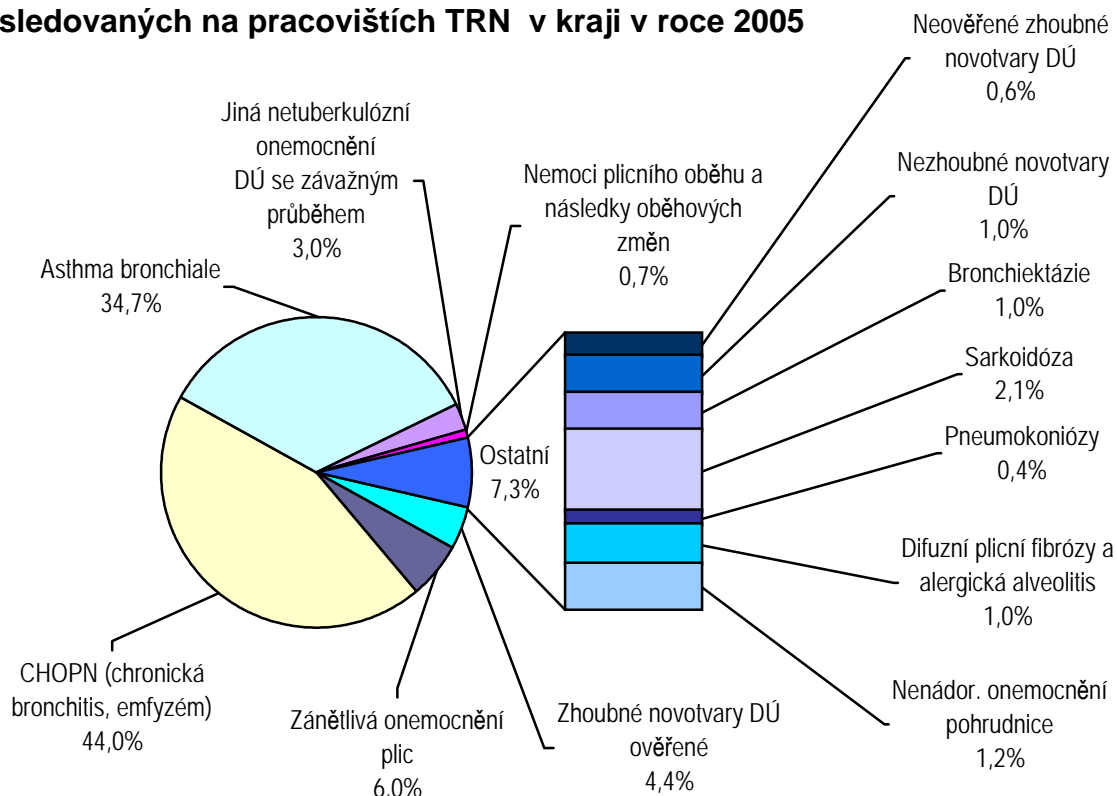
Osoby dispenzarizované pro netuberkulózní onemocnění dýchacího ústrojí (DÚ)

Onemocnění (diagnóza MKN-10)	Počet ¹⁾ dispenzarizovaných osob						ČR na 10 tis. obyvatel
	kraj					na 10 tis. obyvatel	
	celkem	z toho					
		ženy	děti (0-14 let)	nově přijatí ²⁾ muži	nově přijaté ²⁾ ženy		
Zhoubné novotvary DÚ ověřené cytologicky nebo histologicky (C33, C34.0-9, C39.9)	845	178	-	211	51	13,46	16,29
Neověřené zhoubné novotvary DÚ	124	34	-	38	12	1,98	1,66
Nezhoubné novotvary DÚ (D14.2-4, D19.0)	188	92	-	16	9	2,99	4,00
Zánětlivá onemocnění plic (J12-J18, J85.0-2)	1 148	407	62	344	203	18,29	41,15
CHOPN (chronická bronchitis, emfyzém) (J41.0-8, J42, J43.0-9, J44.0-9)	8 480	3 831	-	498	350	135,08	230,12
stadium 0 - rizikové	1 151	585	-	47	50	18,33	49,37
stadium 1 - lehké	1 862	881	-	132	81	29,66	55,41
stadium 2 - střední	2 924	1 392	-	181	133	46,58	67,56
stadium 3 - těžké	1 557	622	-	71	41	24,80	40,64
stadium 4 - velmi těžké	986	351	-	67	45	15,71	14,89
Astma bronchiální (J45.1-9, J46)	6 690	3 599	517	295	381	106,57	136,17
stupeň 1 - intermitentní	1 443	779	67	50	60	22,99	33,88
stupeň 2 - lehké perzistující	2 592	1 537	205	137	194	41,29	47,17
stupeň 3 - středně těžké perzistující	1 908	953	233	86	108	30,39	42,04
stupeň 4 - těžké perzistující	747	330	12	22	19	11,90	12,13
Bronchiectázie (J47)	188	80	-	4	8	2,99	5,07
Sarkoidóza (D86.0,2)	414	257	1	16	17	6,59	8,05
Pneumokoniózy (J60-J66)	69	18	-	6	3	1,10	13,86
Difúzní plicní fibrózy a alergická alveolitis (J67.0-9, J84.0-9)	200	94	3	13	12	3,19	5,71
Nenádor.onemocnění pohrudnice (J86-J94)	227	85	3	10	10	3,62	8,06
Nemoci plicního oběhu a následky oběhových změn (I26-I28)	134	52	2	12	7	2,13	6,58
Jiná netuberkulózní onemocnění DÚ se závažným průběhem (J68-J80, J96.0-9, J98.0,4,6-9)	569	225	96	45	37	9,06	18,73
Celkem	19 276	8 952	684	1 508	1 100	307,06	495,44

¹⁾ Jeden pacient může být uveden i vícekrát, pokud je sledován pro více diagnóz.

²⁾ Nově zjištěná onemocnění (poprvé v životě pacienta)

Skladba netuberkulózních onemocnění dýchacího ústrojí sledovaných na pracovištích TRN v kraji v roce 2005

Poznámka: Vlivem zaokrouhlovacích chyb nemusí být součet procent v grafu přesně 100,0 %.

Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou a plicní rakovinou

Území, okres	Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou				Osoby s vyšším rizikem onemocnění plicní rakovinou ³⁾
	skupina R1 ¹⁾		skupina R2 ²⁾		
	celkem	z toho děti (0-14 let)	celkem	z toho děti (0-14 let)	
České Budějovice	630	-	59	-	1 716
Český Krumlov	259	2	43	8	140
Jindřichův Hradec	86	-	172	6	744
Písek	194	-	43	-	1 763
Prachatice	22	-	11	-	-
Strakonice	109	-	194	3	1 702
Tábor	319	3	118	4	672
Jihočeský kraj	1 619	5	640	21	6 737
ČR	33 319	55	29 876	2 237	137 080

¹⁾ Do skupiny R1 přearžují osoby ze skupiny P II (resp. přearžené z P I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakteriálu dýchacího ústrojí), nebo M II (resp. přearžené z M I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakteriálu mimo dýchacího ústrojí) jestliže :

- a) mají závažné přidružené nemoci,
- b) mají závažné přidružené podmínky,
- c) mají rozsáhlé zbytkové změny po léčení tuberkulózy nebo jiné mykobakteriály.

²⁾ Do skupiny R2 se zařazují osoby v kontaktu s bakteriologicky ověřenou tuberkulózou nebo jinou mykobakteriálou.

³⁾ Osoby s dysplastickými buňkami ve sputu, osoby s profesionální expozicí kancerogenů a kuřáci s vysokým konzumem cigaret

Využívání lůžkového fondu plicních oddělení nemocnic a odborných léčebných ústavů (OLÚ) a zatížení zdravotnických pracovníků

Ukazatel	Nemocnice		OLÚ	
	kraj	ČR	kraj	ČR
Počet oddělení	4	43	-	21
Počet pracovníků ¹⁾				
lékaři	12,99	184,54	-	72,32
ZPBD ²⁾ celkem	42,00	571,99	-	375,31
sestry ²⁾ u lůžka	38,00	530,49	-	334,99
ZPOD ²⁾	10,00	170,83	-	102,19
Průměrný počet lůžek	155,33	1 608,71	-	1 895,45
Průměrný denní stav obsazených lůžek				
celkem	88,2	1 168,6	-	1 380,7
na 1 lékaře	6,8	6,3	-	19,1
na 1 sestru ²⁾ u lůžka	2,3	2,2	-	4,1
Počet lékařů na 100 lůžek	9,84	11,46	-	3,90
Počet ZPBD ²⁾ na 100 lůžek	31,82	35,53	-	20,22
Počet hospitalizovaných	2 872	38 776	-	14 208
Nemocniční letalita	72,1	82,4	-	49,3
Využití lůžek ve dnech max. kap.	207,2	265,1	-	265,9
Průměrná ošetrovací doba ve dnech	11,2	11,0	-	35,5
Prostoj lůžek ³⁾	5,8	2,5	-	8,1

¹⁾ Součet úvazků

²⁾ Zdravotničtí pracovníci dle zákona č. 96/2004 Sb.:

ZPBD - zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu (§ 5 - § 21)

sestra - všeobecné sestry a porodní asistentky (§ 5 - § 6)

ZPOD - zdravotničtí pracovníci nelékaři pod odborným dohledem nebo přímým vedením (§ 29 - § 42)

³⁾ Ve dnech na 1 hospitalizovaného z lůžek schopných provozu

Seznam nemocnic s plicním oddělením v kraji:

Nemocnice České Budějovice, a.s.

Okresní nemocnice Strakonice

Okresní nemocnice Tábor